

KOMUNIKAT PRASOWY nr 106/23

Luksemburg, 22 czerwca 2023 r.

Wyrok Trybunału w sprawie C-660/21 | K.B. i F.S. (Uwzględnianie z urzędu w sprawach karnych)

Ochrona praw podstawowych: prawo Unii nie stoi, co do zasady, na przeszkodzie nałożonemu na sąd krajowy zakazowi uwzględnienia z urzędu naruszenia obowiązku niezwłocznego poinformowania podejrzanego o jego prawie do odmowy składania wyjaśnień

Jednakże podejrzany nie może być pozbawiony konkretnej i rzeczywistej możliwości dostępu do adwokata, w razie potrzeby poprzez skorzystanie z pomocy prawnej, a także ma on – tak jak w danym wypadku jego obrońca – prawo dostępu do akt sprawy i powołania się na to naruszenie w rozsądnym terminie

Dwie osoby znajdujące się w nocy w pobliżu pojazdu ciężarowego na parkingu jednego z przedsiębiorstw zwróciły uwagę funkcjonariuszy policji kryminalnej, którzy natychmiast wszczęli dochodzenie związane z ujęciem na gorącym uczynku sprawców przestępstwa kradzieży paliwa. Osoby te były przesłuchiwane na miejscu, bez powiadomienia ich o przysługujących im prawach, a następnie zostały umieszczone w areszcie policyjnym. Dopiero nieco później powiadomiono je o przysługujących im prawach, w tym o prawie do odmowy składania wyjaśnień.

W ramach postępowania karnego sąd karny w Villefranche-sur-Saône (Francja) stwierdził, że ze względu na spóźnione powiadomienie naruszono prawa oskarżonych zagwarantowane w prawie Unii¹. W tych okolicznościach należy co do zasady stwierdzić nieważność przeszukania pojazdu, zatrzymania podejrzanych przez policję oraz wszelkich wynikających z nich czynności. Francuski Cour de cassation (sąd kasacyjny) interpretuje jednak kodeks postępowania karnego w ten sposób, że zakazuje sądowi rozpoznającym sprawę co do istoty uwzględnienia z urzędu naruszenia obowiązku niezwłocznego poinformowania podejrzanego lub oskarżonego o przysługującym mu prawie do odmowy składania wyjaśnień.

Sąd w Villefranche-sur-Saône zwrócił się zatem do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniem, czy prawo Unii stoi na przeszkodzie takiemu zakazowi uwzględnienia tej okoliczności z urzędu.

W dzisiejszym wyroku Trybunał orzekł, że nałożony na sąd karny rozpoznający sprawę co do istoty **zakaz** uwzględnienia z urzędu rozpatrywanego naruszenia, dla celów stwierdzenia nieważności postępowania karnego, **respektuje**, co do zasady, **prawo do skutecznego środka prawnego i prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy**, a także prawo do obrony, jeżeli **podejrzani lub oskarżeni** lub ich **obrońca** mieli **konkretną i rzeczywistą możliwość powołania się na dane naruszenie i dysponowali w tym celu rozsądnym terminem oraz dostępem do akt sprawy**.

Trybunał podkreślił jednak, że w celu zapewnienia skuteczności (effet utile) prawa do odmowy składania wyjaśnień,

¹ Obowiązek niezwłocznego powiadomienia przez organy o prawie do odmowy składania wyjaśnień został ustanowiony w art. 3 i 4 dyrektywy 2012/13 (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym), które to przepisy transponowano do prawa krajowego.

należy uściślić, że taki wniosek ma zastosowanie **wyłącznie w zakresie, w jakim osoby te dysponowały w sposób konkretny i skuteczny** – w terminie przysługującym im w celu powołania się na takie naruszenie – **prawem dostępu do adwokata**, które zostało ustanowione w prawie Unii, a jego wykonywanie zostało **ułatwione dzięki mechanizmowi pomocy prawnej**. Uściślił ponadto, że w przypadku zrzeczenia się tej możliwości – co do zasady do tych osób należy poniesienie ewentualnych konsekwencji takiego zrzeczenia się, o ile odbywa się ono **zgodnie z warunkami przewidzianymi w prawie Unii**. Prawo to stanowi w szczególności, że podejrzanemu lub oskarżonemu udziela się ustnie lub pisemnie jasnych i wystarczających informacji w prostym i zrozumiałym języku na temat treści prawa dostępu do adwokata i możliwych konsekwencji zrzeczenia się tego prawa, a także że zrzeczenie się tego prawa musi być dokonane w sposób dobrowolny i jednoznaczny.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst i streszczenie](#) wyroku są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Pozostańmy w kontakcie!

